

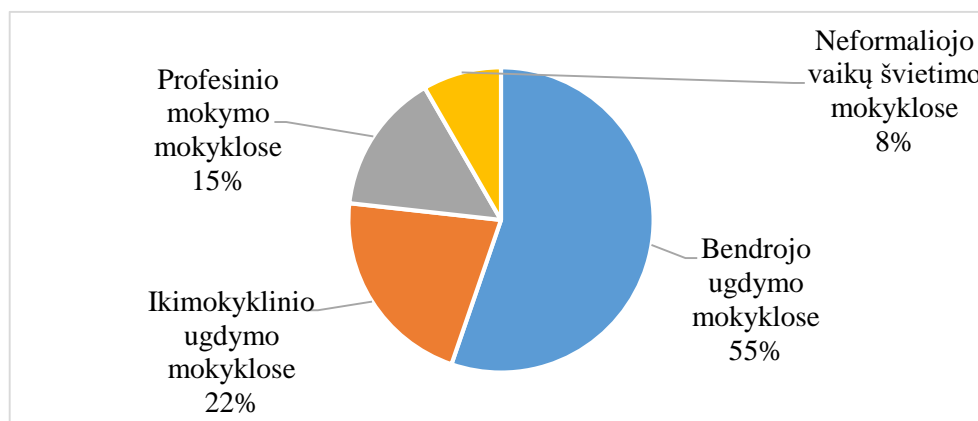
Biržų rajono savivaldybė

Biržų r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Biržų švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Biržų r. savivaldybėje dirbo 456 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 252 (55 proc.) dirbo bendrojo ugdymo, 98 (22 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 68 (15 proc.) – profesinio mokymo, 38 (8 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Palyginti su 2020–2021 m. m., Biržų r. savivaldybėje įvyko nedidelė pedagoginių darbuotojų kaita: bendrojo ugdymo mokyklose pedagoginių darbuotojų 2 proc. sumažėjo, o ikimokyklinio ugdymo mokyklose – 1 proc. padaugėjo.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba rajono pedagogų bendruomenei organizavo 12 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programų, atliepančių valstybės švietimo prioritetus, švietimo kaitos situaciją ir šiandieninį mokymo(si) kontekstą. Jose dalyvavo 383 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę). Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje svarbiausias išliko tas pats prioritetas – *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, skiriant daugiau dėmesio kryptį *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*.

1 lentelė. Daugiausia programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

Vykdytų programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų programų skaičius	Vykdytų programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	6	200
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	6	200
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	–	–
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	2	63
Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	2	63

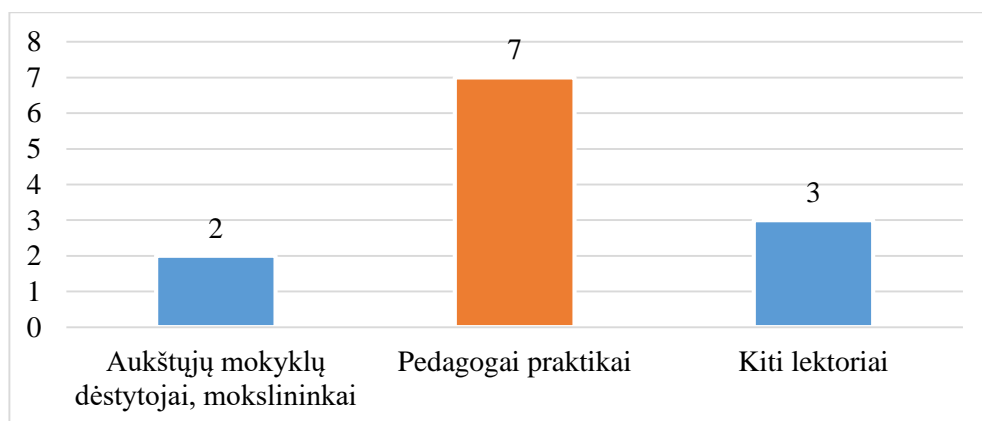
¹ Prieiga internete <https://bsptsvetaine.wixsite.com/bspt>.

Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	–	–
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	4	120
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	2	42
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	1	38
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	1	40
Iš viso:	12	383

Pedagogai, dalyvaudami programose ir plėtodami savo profesines kompetencijas, dirbo su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais (psichologais, sveikatos specialistais ir kt.).

2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai.

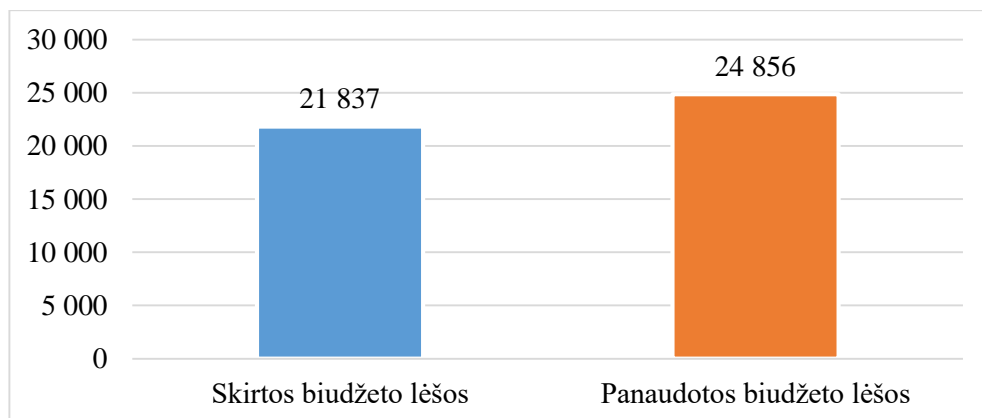
Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., tik 2022 m. jų panaudota daugiau – viršyta paskirta suma. 2021 m. panaudota 54 proc. skirtų lėšų.

3 pav. Iš biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota daugiau, nei skirta – 114 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje
(interneto svetainės puslapių apžvalgos duomenimis)

PKT programų sąrašas ir renginių planas skelbiami Tarnybos tinklalapyje, išsiunčiami ugdymo įstaigoms ir savivaldybės švietimo padaliniui, su jais metodinių būrelių atstovai supažindinami per pasitarimus. Apie įvykusius renginius informacija skelbiama Tarnybos *Facebook* paskyroje. PKT renginiai organizuojami suderinus su mokytojų darbo grafiku – po pamokų ir per mokinių atostogas.

Tarnybos interneto *svetainėje atsispindi* ir kitos kasdienės veiklos, kuruojamos sritys, susijusios su rajono pedagoginių darbuotojų profesiniu tobulėjimu. 2023 m. vasario–balandžio mėn. stebėtos Tarnybos interneto svetainės duomenimis:

- Skelbiami kiekvieno mėnesio veiklos planai, prie renginių nurodoma jų data, laikas, vieta, lektoriai. Renginių pasiūla įvairi, be jau minėtų, dar vyksta metodinių būrelių susirinkimai, skelbiami jų veiklos planai.
- Atskirai skelbiamos 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritys ir [Biržų švietimo pagalbos tarnybos akredituotos 2023 m. kvalifikacijos tobulinimo programos](#).
- Nemažai dėmesio skiriama *ugdymo turinio atnaujinimui (UTA)*, keliami klausimai: „Kaip pasiruošti bendrųjų programų įgyvendinimui („Inovatyvus ikimokyklinis ugdymas. Kaip dirbti su ikimokyklinio ugdymo metodinės medžiagos priemonių rinkiniais?“ ir kt.).
- Kaip nurodyta svetainės puslapyje *Kvalifikacijos tobulinimas*, Tarnyba analizuoja, tiria ir vertina kvalifikacijos tobulinimo renginių kokybę, vykdo PKT renginiuose įgytų kompetencijų pritaikomumo stebėseną. Po vykusio renginio mokytojai atsako į anketos klausimus, kuriais įvertina, kiek naudingas buvo jiems seminaras ir (ar) pritaikomos žinios jų darbe. Atsižvelgiant į bendrus rajono mokinių pasiekimus ir rezultatus, su švietimo įstaigų vadovais aptariami pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ir poreikis.
- Teikiama visapusiška specialioji pedagoginė, psichologinė ir socialinė pedagoginė pagalba ugdymo įstaigų ugdytiniams, jų tėvams (globėjams), pedagogams, pagalbos mokiniui specialistams, vadovams: vyksta specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo konsultacijos. Specialusis pedagogas-logopedas konsultuoja mokytojus dėl specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) mokinių vertinimo ir ugdymo, taip pat logopedo veiklos klausimais. Mėnesio planuose išskirtos psichologo, metodininko, logopedo ir specialiojo pedagogo konsultacijos.
- Koordinuojama savivaldybės mokytojų metodinių būrelių veikla: vyksta mokytojų dalykininkų metodinių būrelių pasitarimai, mėnesio planuose nurodoma *gerosios patirties* sklaida.
- Svetainėje sistemingai kaupiamas *Edukacinės patirties bankas*, iš kurio įvairių dalykų mokytojai gali atsisiųsti kolegų pamokų, veiklų ar taikytų metodų, vaizdinių priemonių, renginių scenarijų ir kt. aprašymus.

Apibendrinant galima teigti, kad savivaldybėje, atsižvelgiant į pedagogų poreikius ir galimybes, veikia kvalifikacijos tobulinimo sistema (prioritetai, informuotumas, programų pasiūla ir pan.).

PKT poveikis ugdymo kokybei

Tarnyba ir Biržų r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyrius ieško būdų PKT poveikiui ugdymo kokybei pamatuoti: po kvalifikacijos tobulinimo renginių vyksta refleksijos, pokalbiai, kaip pedagogai, modeliudami ugdymo turinį, gautą informaciją pritaikys savo praktiniame darbe, taikomos ir formalios, ir neformalios apklausos.

Mokyklų įsivertinimo duomenys rodo, kad mokytojų ir specialistų profesinis tobulėjimas 2022 m. iš dalies turėjo įtakos mokinių pasiekimams ir pažangai, nes mokiniai apskritai buvo aktyviau įtraukiami į ugdymo procesą.

Kvalifikacijos tobulinimas – tai galimybė ne tik pedagogui – atnaujinti žinias ir gebėjimus, prisitaikyti prie naujai iškeltų reikalavimų, pagerinti ugdymo kokybę, bet ir mokyklai – palaikyti tinkamą darbuotojų kvalifikaciją, formuoti geresnę organizacijos klimata, nes šiuolaikinė ugdymo įstaiga orientuota ne tik į ugdytinio ar ugdytojo asmeninius siekius, bet ir į visų ugdymo proceso dalyvių konstruktyvų bendradarbiavimą. Savivaldybėje pastebėtas PKT poveikis ir mokyklų *kaip organizacijų* pažangai: stiprėjo ugdymo įstaigų bendruomenių komandinis darbas ir dalijimosi gerąja patirtimi kultūra.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio skirti PKT stebėsenai, analizuojant, kaip pedagoginių darbuotojų, dalyvavusių PKT programose, mokymosi patirtis ir patobulintos kompetencijos perkeliama į praktiką, orientuojantis į pedagogų kompetencijų stiprinimo ir ugdymo kokybės gerinimo dermę;
- *efektyviau išnaudoti* UTA puslapio galimybes, skelbiant savo rajono kuriamą patirtį.